

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 19 abril de 1914.—Núm. 39.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Rectificació del Cens Electoral

Tots els nostres amics que's trobin en el cas de demanar l'inclusió a les llistes o alguna rectificació respecte a noms, Colegis, etc. poden passar avui per l'Unió Nacionalista Republicana, Mendez Núñez, 6, baixos, on se pendran les notes necessaries per a fer efectiva la reclamació.

No se'n descuideu! Ha de SER PRECISAMENT AVUI.

Mals símptomes

L'elecció del Concell Permanent de la Mancomunitat Catalana ha sigut comentadíssima en les nostres comarques. Com es sapigut, fou designat Vocal de l'esmentat Concill, D. Anselm Guasch, representant de la política de Marianao que tan tremenda desfeta sufri en les passades eleccions generals. I aquesta designació la feren d'acord els lliberals i'ls regionalistes de Barcelona.

No eren un secret per a ningú les aficions caciquistes de la Lliga Regionalista de Barcelona; però ara han quedat ben al descobert. Als regionalistes barcelonins lo que'ls interessa es manar i per a conseguir ho, res els importa entregar a les comarques tarragonines, lleiditanes o gironines als cacics més desacreditats. Així, pensarán ells, se fa autonomia, i sobre tot, se fa patria.

De totes maneres ni cal envejarlos la gloria ni molt menys celebrar-ne'ls resultats d'una tan equivocada conducta. Per lo que toca a la provincia de Tarragona la cosa es clara, o millor dit, s'ha aclarit més de lo que ja ho era.

A Tarragona, com a Reus, els seguidors de Marianao i'ls regionalistes, tots son uns. Els pocs y prestigiosos elements catalanistes de tota la vida que no estaven conformes amb aquest contuberni, s'han retirat a casa. Per aquestes les nostres encontrades, ingressar a la Lliga es fer-se de Marianao. Així ho diu la gent i cal regoneixe que'ls fets ho confirmen.

Tenim, doncs, que la Lliga Regionalista pot cómodament renunciar a celebrar més diades. Aquesta feina se la pot ben estalviar en aquestes comarques. Com se pot aforrar també'l pendre resolucions fermes d'anar a les eleccions i no cumplir-les. Amb en Guasch i en Marianao, ja'n té prou. Ells podran proporcionar-li algún que altre candidat sense que'ls hagi de preocupar l'organització. Ells els daran a mans plenes honra i profit.

* * *

La Mancomunitat

S'ha reunit en primera sessió el Concill Permanent de la Mancomunitat.

Es doná a la premsa la següent nota oficiosa: "S'ocupá amb preferencia el Concill del detallat estudi de les delegacions que a la Mancomunitat són conferides per les Diputacions, referents als rams de carreteres, camins i beneficencia. Amb tal objecte va ésser discutit amb minuciositat tot lo referent als plans de construcció i conservació de camins i sos en

llaços per tot Catalunya, i d'una manera especial els que es refereixen a pobles incomunicats, prenent-se els acords conduents a la efectivitat d'aquesta necessitat imperiosa, a qual efecte des de demá sortiran cap a les diferents Diputacions els funcionaris destinats a l'estudi dels elements necessaris per a que pugui basar el Concill els seus acords.

S'estudiá tot lo referent a les delegacions que s'han de demanar a l'Estat, fixant-se com a delegacions que se han de demanar primerament, les consignades en el projecte de llei aprovat pel Congrés i detingut en el Senat durant la darrera situació lliberal, singularment els que's refereixen a la circulació, tant obres públiques, camins, ferrocarrils, ports, etc., com els de telégraís, teléfans i semblants, les de l'ensenyança técnica, agrícola, industrial i de Bellas Arts i les de Beneficencia. I en segón terme altres necessitats d'ordre espiritual com les de arxius, museus, biblioteques o d'evident interés social i económic, com la repoblació forestal, sanejaments, edificis escolars, etc. S'acordá preparar immediatament els elements necessaris per a gestionar que que tant importants funcions, essencials per al funcionament de la Mancomunitat, siguin a ella conferides.

Considerant el Concill convenient obtenir la major quantitat d'elements per a la preparació i proposta en son dia a l'Assamblea d'un plan general d'obres públiques, acordá obrir una informació pública i a tal efecte dirigir-se a tots els municipis catalans sollicitant que exposin tots els datos referents al seu estat actual en aquell ordre de coses, així com les necessitats que cada Ajuntament cregui convenient prevenir i aspiri a realitzar.

A proposta del senyor Mestres, que's féu ressó de l'acord del Congrés Excursionista de Tarragona, s'acordá també que la Mancomunitat cooperés a la gestió iniciada ja a Lleida, de convertir l'antiga i hermosa catedral lleidatana, avui destinada a caserna, en monument nacional. Tant raonada petició fou acceptada, acordant el Concill coadjuvar a les gestions convenientes per a la realització de aquell fi."

* * *

Al senyor "Lectoral" de "La Cruz"

IV

Sobre l'aument de salari

Els tres factors de la producció son terra, treball i capital; de aquests tres factors naix tota la riquesa, que la crea en primer terme'l treball; sense aquest factor no hi ha capital: el treball es el pare del capital.

¿Que es capital? Riquesa acumulada per a obtenir mes capital. Quan comença la producció es necessita terra i treball.

Procurarem ésser lo més clars possible en aquestes qüestions que cauen de plé dintre la ciencia económica social; expliquem per persones poc acostumades a entrar al fons de aquests problemes, i si logrem fernes entendre, haurem conseguit els nostres propósitos.

En el primer estat de coses anteriors a la apropiació de la terra i a la acumulació de cabals, el producte total del treball perteneix

al treballador. No te amo ni propietari amb qui repartir-ho.

No tenim necessitat de remontarnos a cap época de la historia; en l'actual moment històric, tenim en el territori espanyol un bon exemple: n'hi ha prou explicant lo que passa a la nostra colonia de Guinea, Fernando Póo, que está actualment en el seu primer període de colonització; es la millor manera de veure com se desenrotlla el complicat problema de la producció.

Allí la terra es verge: hi ha boscos immensos esperant la ma de l'home que vagi a posar-los en cultiu. Els Bubis, indígenes d'aquell país, i quants negres de l'Àfrica van allí a treballar, amb una sencilla instància dirigida al Governador General acompanyada de una carta de pago que demostrí haver ingressat a la caixa de la Hisenda colonial tres pessetes per hectàrea de la terra que's demana, el Govern els fa la concessió provisional notifican-ho al Registrador de la Propietat per a que l'inscrigui a nom del concesionari. Als cinc anys, quant la finca está en plena producció, se procedeix a la medició de la terra i paga vintisset pessetes mes per hectàrea i amb els planos de la finca's concedeix la propietat definitiva de la terra.

L'africá no necessita mes ferramentes que destrá i un machete: aquest es tot el seu capital per a començar l'explotació. Per a obtenir aquestes ferramentes recull del bosc unes quantes fruites, les cambia per les úniques eines que necessita, compra un tros de roba per taparse, i res més, perque van vestits a la moda de Adam i Eva.

Aquelles terres verges li donen espontaneamente tota classe de aliments; hi ha boscos immensos d'unes palmeres que del mateix abre treuen l'oli i'l vi; amb trampes agafen la cassa, i amb unes xarxes fetes d'enredaderes vegetals pesquen; viuen en una barraca feta per ells mateixos. Aixís posen en cultiu les seves finques de cacao, i als cinc anys ja están en producció i cambien el cacao amb lo que necessiten per a la vida.

Ja tenim l'home convertit en propietari; lo que ell cull no ho ha de repartir amb ningú; el poder de la terra i'l seu treball li pertanyen per complert. Veureu com adelantem i arriben ben prompte a una posició desahogada: allí no hi ha miseria, allí no hi ha pobres; se veuen moltes cases modestes i pocs palaus; tot lo que ells cullen no han de partir amb ningú; paguen per trimestres dos pessetes y mitja de contribució per hectàrea.

Allí no's troben treballadors; perque la terra ja hem vist que s'obté amb facilitat; prefereixen treballar per compte propi, que per un amo. Quan un africá treballa per un altre en calitat de jornalero, obté un benefici casi igual que l'amo per qui treballa. Se comprén que sigui aixís, perque si no, se posaría a treballar pel seu compte.

També hem observat un fet (i voldriem que 'ls lectors s'hi ficsessin, perque l'haurem d'utilitzar per ulteriors arguments), que hem de fer remarcar, i es que en aquell país la majoria de propietaris amos de les finques mes importants, mes extenses i les mes ben cultivades, son individuos de color que procedeixen de les escoles d'oficis manuals que'ls anglesos tenen establertes a Sierra Leona, Lagos (Ni-

geria) i Acrá. Van anar a aquella colònia en calitat de senzills fusters, mestres de cases, sabaters, sastres, etc., etc., i en poc temps molts d'aquests treballadors se van transformar en grans propietaris. Hi ha individus de aquests, que amb fonament, se'ls suposa tenen fortes cantitats depositades als Bancs d'Anglaterra.

El problema més important i més difícil de resoldre en els passos que comensen la colonització, és la falta de jornaleros, i Fernando Póo no podia ésser una excepció. Aquells colonitzadors lo únic que'ls preocupa es el problema de brassos per l'agricultura; hi ha hagut vegades que per falta de jornaleros s'ha quedat la cullita als arbres; a cap preu se troben treballadors: *i es que el jornalero no existeix fins que tota la terra fèrtil està ocupada.*

Mentres hi ha terra que no està ocupada sempre hi haurà falta i's demanaran jornaleros; *perque'l jornalero es producte del monopoli de la terra.*

Quan està monopolitzada la terra més fèrtil comença'l cultiu de terra de calitat inferior; i llavors els menos hàbils, els menos actius, els menos intel·ligents, els que no tenen aptitud per a treure un bon profit de aquella terra menos productiva, se lloguen com a jornaleros an els que cultiven la terra més fèrtil: els jornals d'aquests treballadors el regularitza el producte que treuen aquells que cultiven per al seu compte la terra menos productiva, i aixís que augmenta la colònia de població's van posant en cultiu terres menos fèrtils, menos productives, *i'ls jornals se regularitzen pel producte que un treballador hàbil i actiu treu d'aquelles terres menos productives.*

Ja hem vist lo que succeeix quan comença'l complicat sistema de la producció. Els llegidors que han seguit la nostra pobra tasca, en virtut de lo que acabem d'explicar, ja haurán endevinat la *lleí del salari*. Però no estem satisfets, no volem acabar aquí: acudirem a un economista qui en els moments actuals està mes en boga, i'ls seus principis, les seves doctrines s'están incorporant a la realitat vivent, com ho prova lo que a Anglaterra l'actual ministre d'Hisenda Lloyd George està formulant lleis que tendeixen a descongestionar el monopoli de la terra. Ens referim al célebre economista nord-americà, que aquí a Espanya va ésser un catalá En Magí Puig Guansé, el primer que's va posar en relació amb ell y va obtindre autorització per a traduir la seva célebre obra *Progrés i Misèria*, de la que'l célebre i malograda polígraf espanyol En Joaquín Costa en la seva profunda obra *El Colectivismo Agrario de España*, diu que, *constitueix el primer éxit bibliogràfic de nostre sigle, calculantse que han circulat sobre un milió d'exemplars de dita obra, producte de centenars d'edicions en onze o dotze llengües; i a Anglaterra particularment, que ha sigut el llibre més llegit, després de la Biblia, entre quants han vist la llum desde l'invenció de la impremta.*

En Joan Maragall, nostre excels Maragall, va dedicar-li tres articles de sana i raonada crítica, i actualment a la primera societat cultural espanyola, la tribuna on se discuteixen amb més llibertat i més amplament totes les teories científiques, l'Ateneo de Madrid, un dels nostres primers economistes, de quina pasta'n surten els Ministres d'Hisenda, En Baldomero Argente hi ha donat dues conferències glosant algunes de les doctrines del célebre economista americà. En tan bona companyia la pròxima setmana valent-nos de les seves idees, acabarem de esbrinar'l *Salari i lleí del salari*.

P. A. M.

Qüestió d'ambient

La casa blanca i petita dels didos, abans quieta i quasi muda, ha sofert una commoció. Una febre de treball, un moviment inusitat i un trasbals extraordinari s'hi nota des que, una carta vinguda de Barcelona anunciá la propera arribada del senyoret Emili i de la seva germana l'Isabel. Vindrán aprofitant la festa major per a restablir-se, la *nena*, d'una petita malaltia que l'ha deixada amb poca gana.

Realment, el cas no era per menys. Ara que'l poble ha conquerit la mellora tan sentida de fer un casal per Escoles que es l'enveja dels pobles veïns; ara que ha lograt substituir la foscuria de les nits mancades de lluna per una bona instal·lació elèctrica, i que arribada l'hora de la Festa major se proposa celebrar la inauguració d'aquets dos fets extraordinaris amb festes mai vistes ni oïdes, i que han de deixar recort a tots els feliços veïns del poble i rabietas als forasters de la rodalia; tot just ara, doncs, reben la gran noticia de la vinguda de l'Isabel, *la senyoreta*, com tots li diuen a la que un dia fou la *nena* que la Rosa va criar i retenir al seu costat fins als quatre anys. D'allavors mai més havien pogut tindre'l goig de veure la, i aixó que feia quinze anys que l'havien deixat a casa'ls papás després de molts precs i no poques llàgrimes per que'ls hi prenfien la seva segona filla. ¡Prou que n'haurien fet de viatjes a Barcelona pera veure a la senyoreta! Però aquesta era més lluny..... a França, educant se en un col·legi de moda.

Tot el frontis de la casa ha sigut enblanquinat de nou; s'han canviat teules i tapat goteres; s'han posat vidres que mancaven a les finestres i fins la sortideta del menjador ha sigut enjoiada amb bon nombre de testos de clavellines i geranis. Però en lo que posaren especial cuidado i on s'afanaren més en polir-ho, va ésser al quarto destinat a dormitori de la forastera. Se fregaren les rajoles i s'embarbarnaren de roig que fins semblaven miralls; se penjaren dos quadros a la paret de l'alcova, l'un d'ells, l'estampa de quan va fer la Comunió la Roseta, i's compraren uns florers de liris per a fer joc amb el Sant Antoni que servia d'adorno a la calaixera.

Donava goig veure a la Roseta encesa de galtes i tota afanosa, decantada sobre la taula de la cuina fent primors de planxes als *visillos* destinats al quarto de la senyoreta...

Bé prou ne van vindre de forasteres, tantes, com mai s'havien vist aplegades en aquell poble sosegat de mena; i no era d'extranyar si's té en compte que'l renom de les festes va arribar més enllá de les comellades dels Pinars i més endins de la plana de Pobleda; però, de totes, cap tan aixerida, ni tan *llamativa*, ni tan *vista* com l'Isabel. Ella ho va ser tot aquells dies de la Festa; totes les mirades i totes les atencions s'acoplaren vers ella. La casa dels didos durant l'estancia de la senyoreta va ésser constantment setiada per un sens nombre d'adoradors que rondaires i muts quan el dia, dedicaven lo més tendre de llurs inspiracions per obsequiar-la a la nit amb serenades.

Ella va ocupar un lloc preminent en totes les festes, i ella ballá la preuada toia del ball del cassino amb el diputat del districte. Bé direm que s'ho mereixia, puix que vestia amb una elegancia exquisida, era per demés simpática i la més maca del... ¡es a dir, la més maca, no! puix que la seva companyona, la Roseta, la filla dels didos, la sobrepujava en bellesa, i no obstant i aixó, a no ser pel senyoret Emili que la distingí moltíssim i en tots els moments, tal volta hauria restat oblidada amb tot i son pamet de cara verge i sa figura espléndida i son dalit de disfrutar. Heu's aquí com a dins

el cor de la Roseta començá aquella batalla sorda i monstruosa, aquella batalla sagnant que no treia fora més que una tristesa suau, però latent, marcada en el semblant de verge abans rialler i avui devingut pensatiu i enterbolit. Oh, a no ser per l'Emili que la distingia tant i que la mimava!...

La casa blanca i petita dels didos abans quieta i quasi muda, ha sofert una commoció. Un alé de vida ha omplenat tots els racons i un pefum senyorívol ha impregnat tot l'aire de les estancies des que la senyoreta acompanyada de son germá, el senyoret Emili, hi ha sentat llurs reals de riquesa i de bon gust, tresbalant la quietut i'l sossego de la casa de poble.

L'alcova i la saleta de la forastera es convertida en *camerino* de primpcesa; no hi ha cadira que no sostinga un sombrero d'última creació, ni quadro de rajola que no besí un parell de primoroses sabates de totes formes, ni penja-robes sense un balum de *plissés* i puntes, ni taula sense'ls més refinats perfums. La sobiranía del luxe se deixa sentir insinuant i temptadora. El cap s'ubriaga de perfums i la vista s'entela de gaudir tantes riqueses al penetrar-hi. La Roseta, sent més fortament aquests efectes perque no pot fruit ne de semblants.

Som a l'hora de dinar i veureu la taula guardada amb blanques estovalles, on el pá blanc hi senyoreja; veureu cuberts lluents i pisa ramejada i fins cetrilleres de níquel. Realment, també'ls didos se trastoquen.

—¡Roseta... Roseta...!

—¿On és la xica?—pregunta'l dido—qui espera ser tots reunits per començar l'àpat. I quan el senyoret Emili, llest, s'aixeca de la taula per cercar-la, i puja amunt les escales i penetra a la cambra de la senyoreta, veu a la Roseta roja com la ruella amb el ulls espurnejants que, amb un sombrero curull d'*amazonas* al cap, li pregunta mig aturrida:

—¿Oi, Emili que estaria bé de senyora?...

Lentament la llevó ha fet via... Y aquella set de viure, aquell dalit de lluir i aquella frisança de gosar, ha trontollat fins el fons l'ànima apai-gabada de la filla dels didos, i avui, aquest cap vespre, quan el sol ja a la posta deixa arreu de la terra una dolcesa inmensa i una beatitut profunda, quan lo pagés recull la rella i amb el pas tranquil i sossegat i neta la consciencia pel goig d'haver complert amb la sagrada escriptura del treball s'encamina al poble sens més anhel que arribar a la llar i abraçar als de casa, cantant arrans de llavis una cançó esmortuida... han sentit el aubes del camí reial, allá, lluny; a dues hores del poble i prop un gran estany que jau al costat de la carretera, aquesta trágica música escapada dels llavis d'una verge...

—Sí, Emili, pren me, o fujo sola. No puc més; no puc resistir més... Mon cor bat amb tal força que fins m'espanta a mi mateixa... mon cap trontolla. Des que avui fá un més, sou fora de casa, jo no he dormit un moment; no he descansat un instant. La vida; aquella vida que vosaltres vareu ensenyar-me per entre mitj de sedes i perfums; aquell moviment assetgat de les ànimes que cerquen esplai, que tant bé'm pintares, tu, tu que deis estimar-me, han fet de mi la dona que veus als teus braços disposada a donar-te la vida.

—¡Pren me, sí, i fugim lluny; molt lluny, on no senti mai més auló d'estable; on no camini a les fosques, i on no mengi pa moreno. ¡Pren-me i donem tú aquella vida que'm brindaves allí... cap al tart... com avui, entre mitj de dues clarors, al terrat de casa meva.

—Es per xó que t'he escrit que vinguessis.

I un esclát de plor i un ruixat de petons de boca a boca, començà la ruta de sempre, d'una vida boiga..., d'una vida sens timó..., d'una vida equivocada...

J. G. P.

Els Concerts de l'Orfeó

Comentaris i digressions.

Sino entenguéssim que quan parlem de l'obra de l'Orfeó ho fem per l'història de la meritíssima entitat cantaire, ens concretaríem a dir, ara, en ocasió de les passades festes de Setmana Santa i Pasqua, que l'Orfeó ha pres part en les mateixes, i a la mena de les frívols gacettes diàries, hi afegiríem, que ha cantat com sempre molt bé i oint arréu aplaudiments perllongats, ovacions, i rebent l'admiraació d'estrany i la refermesa de la més viva joia pels qui, com el Cronista, sent per la pujanta entitat tots els seus amors, ans repartits en la vida de corporació i de periodisme, i avui, pels embats de les coses polítiques, consagrats a l'Orfeó en quant a espiritualitat, a la literatura en quan a esplai, i al comerç com a irradiació vital, necessaria, ádhuc que depositant un encés braser dins el clós de la família per a que no's refredi çó que ha d'ésser calor i soplúig per l'ànima.

Es clar que la nostre gaceta no diria mai alló que vá quedar escrit de "batir el cobre", perquè una cosa és l'Orfeó i una altre el llenguatge antítesi en expressar emocions de delectansa espiritual.

Avui que atravessem una gran crisi en el orde de les qüestions d'art catalá—malgrat la multiplicació dels selectes i els neguitosos—és un gran triomf poguer dir nosaltres, avui més bé que ahir, avui amb més consciencia que ahir: l'Orfeó tarragoní, al revés de tota cosa política, ascendeix gradualment camí de la seva més alta i refinada perfecció.

Troba de tant en tant els seus obstacles; passa per tota mena de perills; lluita desesperadament per a la seva vida económica; topa amb refredaments, amb indisciplines interiors que tant de mal li fan als ulls dels de fora i fan irritar als de dins... més, çó com evitar-ho? Aixó és a la fi llei de vida, malaltia pel cós, però que no danya a l'esperit.

Contrastant amb totes aquestes dolors morals goça en canvi de no poques i esclatants victories que fan oblidar gojosament les hores baixes i amargantes que li calen tastar sovint a l'amic i activíssim President En Manuel Font, i les no menys engunioses que li calen també viure al caríssim Mestre Gols quan cerca frisos la mida justa de l'armonització. Però çó que dirém dels esforçats cantaires? Elles i ells son també campions nobilíssims en mig del gran anónim, i representen, un a un, la gama selecte que dona vida, art, plenitud, honra i gloria a la ciutat; i la ciutat embadalida, inconscienta la majoria d'ella, s'extasia oint cantar a l'Orfeó i sent orgullosa de posseir-lo sense tindre concepte de lo que val, ni de lo que costa portar al mon un fill aixís auriolat, aixís madurat, aixís fet carn i música...

Parlém dels Concerts. La missa den Palestrina cantada a la nostre Seu el diumenge de Pasqua, fou un veritable Concert litúrgic. Les naus superbes de la nostre imponderable Catedral estaven atapaides de multituds creientes i també de les mancades de fé. Es un curiós fenomen que cal consignar.

Persones que al dir d'elles no participan dels rites de l'església catòlica, hi van ungides de respecte per a oir cantar a l'Orfeó. L'església no deu oblidar aquest cas per lo notable. No tots els qui seguíen a Crist ho féien per veneració al Crist, sinó pels miracles qu'Ell obraba. El miracle de l'Orfeó es una mica paradóxic també.

Dir ara que l'Orfeó entoná la gran missa a les

mil maravelles, és no dir res de nou i cal més bé fer constar que en l'excursió de la de diumenge superá a tota altre.

En els pianos, en els forts, en els crescendos i en tota vocalització, l'orga humana arrodonia i matíava les sonoritats, destriava tant pulcrement el cant, s'avenfa tant a la mida de la destre batuta que se la veia arbolat amb rigidesa damunt de les testes dels cantors, que a estones, i sobretot en el esclatant *amén* del *Credo*, el temple prenía proporcions d'apoteosis bíblic o d'encantament celestial.

Les esgarrifances de la carn, ens féien veure en visió, la visió, la tremolor de les columnates, un enfonsament del temple per Samsó; però Samsó, si hi era, no era altre que la força de les véus, i aquestes en comptes de baldar les pedres i les soculades gegantesques, les aferraven i les unfen més estretament.

Callat l'Orfeó, la Seu torná a restar muda, pero presa d'un nou embelliment, guarnida d'una nova fragancia.

El Concert del capvespre del diumenge al "Coliseo Mundial", vá resultar un nou éxit a afegir als molts que l'Orfeó dú guanyats.

En la Primera part se van cantar l'*Himne a la Senyera*, *Lo Mariner*, *Sota l'olm*, *Barcarola*, *Oh quin bon eco!* (bisat) *L'hereu Riera* i en estrenes, *Cançó de Nadal* i *Les Campanes de Nadal*. La primera es una peça de les de caient popular, magníficament armonitzada i d'estructura dolça. La segona es una composició de volada, costossísima, plena de sonoritats i efectes en els que hi jugan totes les cordes. L'Orfeó les cantá—com tot el Programa—amb plé domini i desgrunant un a un els tóns i colorint-los com requereixia.

La meritíssima senyoreta Magdalena Fortuny, amb aquella seva veu d'àngel, inimitable, quasi única, vá embadalir al nombrós públic. ¡I quin estoig de veu fresquíssima i encantadora té aquesta criatura!

La Segona part, amb acompanyament de orquestra se composava del "Chor de filadores", "Vida Gitana", "Patria Nova" i "Aleluja". Las ovacions se succeïren al terminar cada una de les ans dites obres; i molt especialment després del vibrant concertant de "Patria Nova" i'l clam sonor i triomfador de l'"Aleluja de Häendel".

El mestre Gols fou felicidíssim pels nombrosos músics i inteligents excursionistes que en ocasió de les passades festes s'hostatjaven en la nostre ciutat.

L'Orfeó ha conquistat un nou floró de gloria que cada vegada el va expandint al enllá de la patria. ¡Benhaja l'expandiment, pero no saltres, devots fidelíssims de l'entitat, voldríem mes bé, que a mida que'ls de fora la coneixen i'n parlan amb orgull i distinció, trovés en el clós on ella se desenrotlla, un nou alé i una nova esbranzida que la fés perpetua reliquia artística digna de parangonar-se amb lo mes meritíssim i lloat per les generacions.

B. M. i B.

De l'Ajuntament

La vida del nostre municipi segueix plácida i tranquila. Debats insignificants, acords sense transcendencia, molt parlar d'aigua per entretenir la sed, grans ensabonades mútues entre'ls regidors d'una mateixa colla, i prou. Aixó de portes en fora, que de portes en dins...

Si'ns prometen guardar el secret els ho diem: La *Popular* s'ha desfet. Els carlins s'han separat de Guasch i de la Lliga i s'han juntat amb els conservadors. Conseqüencia: la força de la majoria popular desapareix, porque's formen dues agrupacions: carlins i conservadors, 9 vots; guaschistes-regionalistes, 11 vots. Els republicans amb els seus 6 vots resulten

els árbitres; cap allí on se decantin d'ells serà la victoria.

¿Causes de tot aixó? Els ditxosos nomenaments. Per si s'havia de votar a fulano o a zutano; pero si havien quedat així o aixá, hi ha hagut entre'ls pacífics populars veritables disputes, retrets de tota mena, fins paraules groixudes i actituds despectives. "Ens heu atrait!—deia un *Uiguero*".—Jo no vull que ningú'm porti a remolc—contestava'l carlí. I eren els republicans que havien de calmar-los i recordar-los-hi que havien sigut amics i que encara ho podien tornar a ésser.

Peró cá; els guaschistes-lliguistes están que treuen foc pels caixals.—"No hi volem anar mai més amb els carlistes!"—exclamen irats. I amb la mateixa ira'l passat divendres busquen la venjança votant, si no tots, la major part, contra'l candidat que patrocïnaven els carlins i que era prop-parent d'un d'ells. Feia una gracia veure al pacífic metge Soler, a l'ecuánim Massó i al seráfic Solé Granell actuant de venjadors!

Sembla que algún regidor de la minoria republicana vol provocar un debat per a que aquestes *armonies* populars trascendeixin al públic. Si'l propòsit va endevant, ja'ls avisarem. Será qüestió de llogar-hi cadires.

De Dependencia Mercantil

Demá diumenge el "Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria" de Barcelona celebra varis festeijos amb objecte de commemorar el XI aniversari de sa constitució, la pressa de possessió de la seva nova casa de la Rambla de Santa Mónica, 35, aixís com també l'inauguració del "Club de Mar" que adquiriren darrerament.

Per a assistir a dits festeijos en representació del C. A. de D. de C. i de la I. de Tarragona, el Concell Directiu delegá a n'el President En Manel Figueres, Secretari En P. Olivella Ricomá i a n'En Bernabé Martí i Bofarull, Vis-President de la Secció de Socors Mútuus del "Centre".

En nostre proper editorial donarém compte d'aquesta data gloriosa per als companys de classe de Barcelona, als qui felicitem per a endevant.

SALÓ DE VENTES

AL DIA

Novitats per a senyora i nenes en Mercería. —Confeccions. —Pells.—Sombreros. —Bisutería, etc., etc.

Gran assortit en PERFUMERIA
Inmensa varietat en Brodats.

Se venen a pessés i a trosos.
Preu ficse.—Ventes al contat.—Sempre nou.—
Continuament renovació.

Rambla de San Joan, 40, pral., 1.ª

TARRAGONA

ALS AGRICULTORS

En la finca de D. Isidre Aymat, partida *Rodolat*, se venen els millors plançons de garrofer, classes *Valenciá* i *Pom negre*. Per encàrrecs dirigir-se a Pau Monguió, Rambla de Sant Carles, n.º 20, taverna.

IBARRA Y C. S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **atorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Lluarca i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Lluarca núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Certe i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Abril 23 "Cabo Peñas"
" 30 "Cabo Corona"
Maig 7 "Cabo Toriñana"
" 14 "Cabo San Antonio"
" " "Cabo

PER A CETTE I MARSELLA

Abril 24 "Cabo Toriñana"
" 1 "Cabo San Vicente"
" 8 "Cabo Santa Pola"
" 15 "Cabo San Antonio"
" " "Cabo

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a d Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York
Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París
Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan
Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim
Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadà**
Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadà

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agusti, 9

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Galach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuïnament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol Espanyol-Anglès.—Pal·las, última paraula en aquesta mena de publicacions.—Diccionar. de Laousse.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Jan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**

MOSTELLE

(RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu